

LA MALA GESTIÓ DE L'AIGUA

El Congrés del Món Rural no ha afrontat amb serietat el futur de l'ecosistema aquàtic

NARCÍS
Prat*

Entre el 5 i el 7 de maig es va clausurar a Barcelona el Primer Congrés del Món Rural. Des de començaments del 2005 s'han succeït assemblees i reunions que han repassat la vasta problemàtica del món rural català, i que han culminat en l'adopció de les conclusions del congrés. Un dels seus àmbits era el de la sostenibilitat, i un dels seus temes era de candent actualitat: *Gestió i bé l'aigua*. Les conclusions que es van adoptar no semblen anar cap a un canvi de rumb en la percepció de la problemàtica associada a la gestió de l'aigua en l'agricultura.

En aquestes conclusions, el congrés segueix apostant per un regadiu productivista que no reconeix els problemes que genera en els nostres ecosistemes (disminució de cabals dels rius, contaminació difusa). Se segueix parlant de les «necessàries obres hidràuliques», de «concentració parcel·l·lària», es diu que el cost de l'aigua ha de ser «assumible» per a l'agricultor i de la necessària transformació de secans en regadius per a «un millor equilibri territorial». Un discurs que sembla més propi del segle XIX.

En absolut parlen les conclusions de l'efecte que tenen els regadius sobre els cabals ambientals dels rius. Per exemple, mentre durant gran part de l'any circulen pel canal d'Urgell 35 metres cúbics per segon, pel veí riu Segre només en discorren 5 metres cúbics per segon. ¿Això és un regadiu sostenible? A més a més, l'aigua del canal és utilitzada en regadius poc eficients, amb gairebé un 80% de la superfície de reg a manta. La majoria de l'aigua s'evapora i la que torna al riu ho fa plena de fertilitzants i pesticides. Degraciadament, el món rural s'entossudeix a no responsabilitzar-se de la contaminació de l'aigua i això és una mala notícia per als nostres ecosistemes aquàtics.

PER A LA millora de l'eficiència, el Pla Nacional de Regadius acaba de destinar 2.400 milions d'euros. Però no és clar que aquesta inversió pugui millorar els nostres ecosistemes aquàtics. L'aigua que ens estaviem amb aquestes inversions (que en gran part pagarem de la nostra butxaca) no revertirà en la millora del cabal dels rius. L'aigua estalviada serà utilitzada per les comunitats de regants per regar més o, fins i tot pitjor, per negociar amb ella (bancs d'aigua) i vendre-la a altres cases com ara ciutats o indústries, que estan disposats a pagar-la. Pur negoci contra el medi ambient.

Seguim amb els regadius del canal d'Urgell, que consumeixen 440

milions de metres cúbics a l'any. Amb un bon pla d'eficiència es podria arribar a un estalvi de fins a 140 milions. Preguntats els regants si estarien disposats a renunciar a aquesta part de l'aigua en benefici del riu si se'ls pagaven íntegrament les mesures necessàries per millorar l'eficiència dels seus regadius, van respondre: «L'aigua és nostra». Aquest concepte patrimonial de l'aigua (propi del segle XIX) invalida qualsevol pretensió de sostenibilitat de les mesures d'estalvi de l'aigua a Espanya. A més a més, el Congrés del Món Rural defensa la construcció de nous regadius, com els del Segarra-Garrigues. Però no és segur que hi hagi agricultors disposats a pagar el

---

Els canals de regadiu tenen més cabal assegurat que els rius de què s'assorteixen

---

preu final de l'aigua quan estigui acabat el canal (uns 0,12 euros metre cúbic). ¿Per a què es farà servir aquesta aigua? Comencem a sospitar que el futur d'aquest canal és vendre l'aigua a Barcelona.

L'irracionalitat econòmica dels comptes de l'aigua és enorme a Catalunya, ja que els usos urbans i industrials consumeixen el 20% de l'aigua i recapten el 95% dels diners destinats a pagar els serveis corresponents al seu cicle. L'agricultura utilitza el 80% de l'aigua i hi contribueix només amb el 5% del cost.

Tampoc sembla que hi hagi gaire racionalitat econòmica en els nous regadius. A la zona de l'Ebre es pretén construir el canal Xerta-Sènia (amb un consum de 72 milions de metres cúbics anuals) per construir milers de noves hectàrees de cítrics. Aquest any la sobreproducció de taronges ha fet caure el seu preu (per al productor) a menys de 0,1 euros el quilo, per sota del seu preu de cost. I una altra vegada sospitem que el destí final de l'aigua serà un altre. Al baix Ebre el futur regadiu de Xerta-Sènia necessita com a molt 2 metres cúbics per segon, però es construirà una estació de bombament de 10. ¿Per a què? Per fer possible el transvasament de l'Ebre cap al sud en un futur no gaire llunyà. A Catalunya, amb l'excusa dels regadius s'empenyran infraestructures hidràuliques que seran utilitzades posteriorment per a nous transvasaments.

POCA COSA tenen a veure amb la nova cultura de l'aigua les conclusions del Congrés del Món Rural. De cap manera miren cap al futur, sinó que aposten pel mateix model que durant el segle XX ha arruïnat molts dels nostres ecosistemes aquàtics. El congrés sembla ser una altra oportunitat perduda per avançar cap a un model sostenible de gestió de l'aigua en l'agricultura. ≡

*Catedràtic d'Ecologia de la UB.